

безпечення для ведення бухгалтерського обліку на ЕОМ, то й подання вже сформованої звітності значно полегшить обліковий процес.

Висновки та рекомендації. Відрахування ЄСВ є однією з ланок зв'язку підприємства з контролюючими органами. Тому потрібно особливо ретельно здійснювати операції з нарахування та утримання єдиного внеску, своєчасно і правильно оформляти документи для його сплати, звернути увагу на особливості складання та подання звітності. Доцільним є поширення автоматизації бухгалтерського обліку та використання спеціального програмного забезпечення.

Література

1. Закон України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" від 8.07.2010 р., № 2464. [Електронний ресурс]. – Доступний за <http://www.zakon.rada.gov.ua>

2. Порядок формування та подання страховальниками звіту щодо сум нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затверджений постановою правління ПФУ від 8.10.2010 р., № 22-2. [Електронний ресурс]. – Доступний за <http://www.zakon.rada.gov.ua>

Никитина Я.В., Ковалюк А.Н. Автоматизация учета расчетов по социальному страхованию и отражение их в отчетности

Исследованы особенности отражения расчетов по социальному страхованию в учете и отчетности в соответствии с нормами действующего законодательства; описаны процессы осуществления расчетов по единому социальному взносу при автоматизированной форме бухгалтерского учета; рассмотрен порядок подготовки и представления отчетности в Пенсионный фонд Украины; даны рекомендации по рациональной организации учетного процесса.

Ключевые слова: отчетность, электронный документ, единый социальный взнос, класс профессионального риска, Пенсионный фонд, социальное страхование.

Nikitina Ya.V., Kovalyuk O.M. Automation of accounting for social insurance and display them in a report

The scientific article the features of accounting of payments for insurance and reporting in accordance with applicable law are considered; the procedure of calculation the unified social fee in the form of automated accounting and reporting for payments for social insurance to the Pension Fund of Ukraine are detected, recommendations for more rational organization accounting process are presented.

Keywords: an unified social fee, class of occupational risk, electronic document, reporting, social security, the Pension Fund of Ukraine.

УДК 336.225:630

Доц. Л.І. Новосельська, канд. екон. наук –
НЛТУ України, м. Львів

ВИЗНАЧЕННЯ ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ НА ЖИВУ ПРАЦЮ У ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ЛІСОВОЇ ГАЛУЗІ

Обґрунтовано необхідність розрахунку податкового навантаження на фізичних осіб. Розглянуто методи розрахунку податкового навантаження на живу працю. Запропоновано розрахункові формули податкового навантаження. На прикладі підприємства лісової галузі проведено аналіз методів визначення податкового навантаження на працюючих.

Ключові слова: жива праця, чисельність працюючих, податкове навантаження, податкові платежі, методи податкового навантаження.

Під оптимальним рівнем податкового навантаження варто розуміти рівень, при якому платники податків, відносно безболісно до своїх фінансів, згодні платити встановлені державою податкові платежі, одержуючи від держави адекватну кількість і якість суспільних благ.

На мікрорівні застосування показника податкового навантаження на підприємство (юридичну особу) набуло широкого вжитку. Знеособлені податки, які платить до бюджету підприємство, не можна порівнювати з податками на окрему особу. Перші реально впливають на підприємство як окремий суб'єкт господарювання, зменшуючи його оборотні кошти і платоспроможність підприємства. Податкове навантаження фізичних осіб впливає на зменшення їх доходів, недоодержання заробітної плати, а відповідно, на добробут населення.

Проблемою податкового навантаження на рівні підприємства займаються багато видатних науковців [2-5]. Немаловажний інтерес викликає розрахунок податкового навантаження на живу працю, який показує скільки податків підприємства припадає на одного працівника. Необхідно відзначити, що згідно з перехідними положеннями Податкового кодексу України податкові ставки та пільгове оподаткування на деякі види податків істотно з роками зменшуються [1]. Зокрема:

- податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) – підпунктом 169.1.1 Податкового Кодексу України основна податкова соціальна пільга (ПСП) для будь-якого платника податку, який отримує зарплату в межах встановленого граничного доходу, дорівнює 100 % розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи, встановленому законом на 1 січня податкового року. Однак прикінцевими положеннями передбачено, що до 1 січня 2015 р. ПСП для будь-якого платника податку дорівнює 50 % розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленому законом на 1 січня податкового року;
- податок на додану вартість (ПДВ) – у перехідних положеннях вказано, що за податковими зобов'язаннями з ПДВ, що виникли від 1 січня 2011 р. до 31 грудня 2013 р. включно, ставка податку становить 20 %; з 1 січня 2014 р. – 17 %;
- податок на прибуток – з урахуванням перехідних положень Податкового Кодексу ставка податку з 25 % знижується поступово: з 1 квітня по 31 грудня 2011 р. – 23 %, з 1 січня по 31 грудня 2012 р. – 21 %, з 1 січня по 31 грудня 2013 р. – 19 %, з 1 січня 2014 р. – 16 %.

Мета нашого дослідження – розробити розрахункові формули податкового навантаження на фізичних осіб та провести порівняльний аналіз податкового навантаження і динаміку за роками. Ми запропонували два підходи до розрахунку податкового навантаження на працюючих:

- визначенням суми податкових платежів, що сплачує юридична особа (ЮО) на одного працівника:

$$ПН_{ЮО}^{ФО} = \frac{ПП_{ЮО}}{ЧП}, \quad (1)$$

де: $ПН_{ЮО}^{ФО}$ – податкове навантаження на працюючих за рахунок податкових платежів підприємства, тис. грн/особу; $ПП_{ЮО}$ – податкові платежі, що сплачує підприємство, тис. грн; $ЧП$ – чисельність працюючих, осіб.

Цей показник показує: скільки податкових платежів підприємства припадає на одного працюючого. До податкових платежів належать прямі податки (податок на прибуток, транспортний податок, плата за землю, плата за ресурси, екологічний податок), непрямі (ПДВ, акцизний податок, мито) та єдиний соціальний внесок (ЄСВ), що включається у витрати підприємства (сплачується до Пенсійного фонду та має характер податкових платежів);

- визначення суми податкових платежів, що сплачують фізичні особи (ФО) на одного працівника:

$$ПН_{ФО}^{ФО} = \frac{ПП_{ФО}}{ЧП}, \quad (2)$$

де: $ПН_{ФО}^{ФО}$ – податкове навантаження на працюючих за рахунок податкових платежів фізичних осіб, тис. грн/особу; $ПП_{ФО}$ – податкові платежі, що сплачує фізична особа, тис. грн. Цей показник показує: скільки податкових платежів, що сплачує фізична особа, припадає на одного працюючого. До податкових платежів з фізичних належать ПДФО та ЄСВ, що утримуються із заробітної плати працюючих.

Під час проведення аналізу показників податкового навантаження необхідно врахувати дію фактора часу, тобто зміни показників за звітний і базовий період. Для цього необхідно розрахувати коефіцієнт податкового навантаження на живу працю через індекси по податкових платежах, що сплачують ЮО відносно індексу загальної чисельності працюючих:

$$K_{ПН1} = \frac{ПП_{ЮО}}{ІЧП} \leq 1, \quad (3)$$

де: $K_{ПН1}$ – коефіцієнт податкового навантаження податкових платежів, що сплачує підприємство; $ПП_{ЮО}$ – індекс податкових платежів юридичної особи; $ІЧП$ – індекс чисельності працюючих.

Розрахунок індексів:

$$ПП_{ЮО} = \frac{ПП_1}{ПП_0} \quad (4)$$

$$ІЧП = \frac{ЧП_1}{ЧП_0}, \quad (5)$$

де: $ПП_1$, $ПП_0$ – податкові платежі юридичної особи звітного і базового періоду, тис. грн; $ЧП_1$, $ЧП_0$ – чисельність працюючих звітного і базового періоду, осіб. Коефіцієнт податкового навантаження на живу працю по податкових платежах, що сплачують ФО відносно індексу загальної чисельності працюючих:

$$К_{ПН2} = \frac{ПП_{ФО}}{ІЧП} \leq 1, \quad (6)$$

де: $K_{ПН2}$ – коефіцієнт податкового навантаження податкових платежів, що сплачують фізичні особи; $ПП_{ФО}$ – індекс податкових платежів фізичної особи.

Якщо коефіцієнт податкового навантаження більше 1, то це означає, що податкове навантаження зросло, порівняно з попереднім періодом. Зменшення податкового навантаження спостерігаємо тоді, коли коефіцієнт становить менше 1. Якщо $K_{ПН}=1$, то податкове навантаження не змінилося. Фактографічний

матеріал для визначення показників податкового навантаження взято за даними ДП "Жовківське ЛГ" за 2009-2012 рр. [6]. Метою нашого дослідження є порівняння показників податкового навантаження до і після прийняття Податкового кодексу України (прийнятий з 1 січня 2011 р.) – табл. 1, 2.

Табл. 1. Вихідні та розрахункові дані для аналізу податкового навантаження на працюючих по ДП "Жовківське ЛГ" за 2009-2012 рр.

№ з/п	Показники	Роки				Відхилення 2012/2010 рр.	
		2009	2010	2011	2012	абс. (+,-)	відн. (%)
Абсолютні показники							
1.	Податкові платежі, що сплачують ЮО, тис. грн	1823	1715	1157	1034	-681	-39,7
2.	Податкові платежі, що сплачують ФО, тис. грн	898	1234	2101	2228	+994	+80,5
3.	Чисельність працюючих, осіб	119	119	179	213	+94	+79,0
Показники порівняння податкового навантаження (тис. грн/особу)							
4.	Податкове навантаження податкових платежів ЮО на чисельність працюючих	15,3	14,4	9,7	4,9	-9,5	-66,0
5.	Податкове навантаження податкових платежів ФО на чисельність працюючих	7,5	10,4	17,6	10,5	+0,1	+1,0

Табл. 2. Аналіз розрахункових індексів та коефіцієнтів податкового навантаження на працюючих по ДП "Жовківське ЛГ" за 2010-2012 рр.

№ з/п	Показники	Роки			Відхилення 2012/2010 рр.	
		2010	2011	2012	абс. (+,-)	відн. (%)
1.	Індекс податкових платежів ЮО	0,94	0,67	0,89	-0,05	-5,3
2.	Індекс податкових платежів ФО	1,37	1,70	1,06	-0,31	-22,6
3.	Індекс чисельності працюючих	1,0	1,5	1,19	+0,19	+19,0
4.	Коефіцієнт податкового навантаження податкових платежів ЮО на чисельність працюючих	0,94	0,45	0,75	-0,19	-20,2
5.	Коефіцієнт податкового навантаження податкових платежів ФО на чисельність працюючих	1,37	1,13	0,89	-0,48	-35,0

З проведеного аналізу можна зробити такі висновки:

- податкові платежі з юридичних осіб у 2012 р., порівняно з 2010 р., зменшилися на 681 тис. грн (39,7 %);
- податкові платежі з фізичних осіб у 2012 р., порівняно з 2010 р., зросли на 994 тис. грн (80,5 %);
- чисельність працюючих по підприємству за аналізований період зросла на 94 особи (79,0 %). Відповідно, зросла виручка від реалізації продукції, зріс фонд оплати праці та податкові платежі;
- податкове навантаження податкових платежів ЮО на чисельність працюючих у 2012 р., порівняно з 2010 р., зменшилося на 9,5 тис. грн/особу (66,0 %). Зменшення цього показника зумовлено впливом податкових пільг відповідно до змін за Податковим кодексом;
- податкове навантаження податкових платежів ФО на чисельність працюючих за період, що аналізується, зросло на 0,1 тис. грн/особу (1,0 %). Зростання цього

показника зумовлене збільшенням фонду оплати праці працюючих у 2012 р. і зростанням податкових платежів фізичних осіб;

- обидва коефіцієнти податкового навантаження податкових платежів на чисельність працюючих знизилась у 2012 р. Це означає, що на підприємстві спостерігається зменшення податкового навантаження на фізичних осіб як за податковими платежами підприємства, так і за платежами фізичних осіб. Отже, зміни Податкового Кодексу України впливають позитивно.

Література

1. Податковий Кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р., № 2756-VI // Спецвипуск газети "Аргументи неділі". – 2010 р.
2. Амоша О. До питання про оцінку рівня податків в Україні. / О. Амоша, В. Вишневецький // Економіка України. – 2007. – № 6. – С. 11-19.
3. Загородній А.Г. Податки та податкове планування підприємницької діяльності : монографія / А.Г. Загородній, А.В. Єлісєєв. – Львів : Вид-во "Центр Бізнес-Сервіс", 2003. – С. 152.
4. Литвин М.И. Налоговая нагрузка и экономические интересы предприятий / М.И. Литвин // Финансы, 1998. – № 5. – С. 29-30.
5. Соколовська А.М. Теоретичні засади визначення податкового навантаження та рівня оподаткування економіки // Економіка України. – 2006. – № 7. – С. 4-12.
6. Фінансова звітність ДП "Жовківське ЛП" за 2009-2012 рр. "Примітки до річної фінансової звітності", "Звіти з праці". – 236 с.

Новосельская Л.И. Определение налоговой нагрузки на живой труд в государственных предприятиях лесной промышленности

Обоснована необходимость расчета налоговой нагрузки на физические лица. Рассмотрены методы определения налоговой нагрузки на живой труд. Предложены расчетные формулы налоговой нагрузки. На примере предприятия лесной промышленности проведен анализ методов налоговой нагрузки на работающих.

Ключевые слова: живой труд, численность работающих, налоговая нагрузка, налоговые платежи, методы налоговой нагрузки.

Novosel'ska L.I. Determining the tax burden on live work the case of state timber enterprise

In a study of the necessity of calculating the tax burden on individuals. The methods of calculating the tax burden for live work. The author proposed formulas tax burden. In the example of the timber the analysis methods for determining the tax burden on workers.

Keywords: live work, number of employees, the tax burden, tax payments, methods of tax burden.

УДК 336.71

Доц. Н.М. Руцишин, канд. екон. наук;
студ. І.В. Ілів – Львівська КА

ВПЛИВ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ НА РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Розкрито суть та значення іноземного капіталу в діяльності банків України. Висвітлено позитивні та негативні наслідки впливу іноземного капіталу на розвиток банківської системи України. Окреслено заходи із запобігання негативному впливові іноземного капіталу на діяльність банків України та підвищення їх конкурентних переваг.

Ключові слова: іноземний капітал, стабільність банківської системи, фінансові ресурси банку, фінансова стійкість.

Постановка проблеми. У сучасних умовах у банківській системі України присутність банків з іноземним капіталом відповідає інтересам розвитку національної фінансової системи ринкового типу, дає змогу розширити ресурсний потенціал банків, сприяє залученню іноземних інвестицій, підвищенню ефективності якості послуг вітчизняних банків. Поряд з тим, зростання обсягу іноземного капіталу банків призведе до зміни структури банківської системи, ринку капіталу та спричинить можливий вплив на грошово-кредитну політику, на коливання ліквідності, фінансової стійкості та надійності банків, загрози нестабільності та можливого відтоку фінансових ресурсів. Тому питання присутності та збільшення іноземного капіталу в банківській системі України в сучасних умовах нестабільного розвитку економіки є одним з актуальних, що пов'язано зі збільшенням частки банків з іноземним капіталом в загальній сукупності вітчизняних банків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Найбільш фундаментально проблеми входження іноземного капіталу до банківської системи України розглянуто в працях провідних вітчизняних науковців, зокрема О. Барановського, О. Васюренка, О. Вовчак, А. Вожжова, А. Гальчинського, В. Гейця, О. Диби, О. Дзюблюка, А. Єпіфанова, І. Івасіва, В. Козюка, А. Кузнєцової, В. Новицького, О. Петрика, О. Плотникова, А. Поручника, Ю. Прозорова, М. Савлука, І. Сала, Т. Смовженко, В. Стельмаха, О. Сугонятко, І. Філонової, Ф. Шпиґа, та інших авторів. У своїх дослідженнях вони розглядають збільшення іноземного капіталу як позитивний аспект у процесі підвищення капіталізації банківської системи, і як негативний – під час розгортання фінансових криз. А. Мороз, К. Павлюк, Н. Савченко, Н. Шелудько проаналізували мотиви і тенденції присутності іноземного капіталу в банківському секторі України з позицій можливих ризиків для фінансової стабільності й розробили заходи щодо регулювання присутності іноземного капіталу в банківській системі України.

Окрім цього, серед останніх наукових праць, в яких досліджуються проблеми впливу іноземного капіталу в національній банківській системі, необхідно також виділити роботи таких зарубіжних учених: А. Абалкіна, В.Л. Агабальян, Дж. Бонін, В. Бруно, М. Валентини, П. Вахтель, Л. Вейлл, Г. Дегріса, М. Джанетті, М. Керен, С. Классенса П. Маршалек, К. Мере, Г. Офер, А. Тачі, С. Фріс, В. Яворські, які активно досліджують позитивні і негативні наслідки такого входження. Так, П. Гонахан, Л. Голдберг і Дж. Капріо та інші виявили наявність позитивної кореляції між присутністю іноземних банків та стабільністю банківської системи, Матісон і Рольдос стверджують, що іноземні банки є джерелом стабільніших кредитних ресурсів за рахунок коштів материнських структур та ширшого доступу до глобальних фінансових ринків, тож присутність іноземного капіталу може підвищити стабільність банківської системи приймаючих країн. Проте, незважаючи на значні результати наукових досліджень, учені не дійшли єдиного висновку щодо ефективності функціонування іноземного капіталу на вітчизняному фінансовому ринку.

Метою роботи є дослідження основних тенденцій функціонування банків з іноземним капіталом на вітчизняному ринку банківських послуг, а також впливу іноземного капіталу на сучасний стан та розвиток банківської системи України.